

Posudek na rigorózní práci Mgr. Juliany Ševčíkové „Vzt'ah vodcovstva a emociality u gendrovo rôznych jednotlivcov“

Autorkou zvolené téma rigorózní práce je snad reálné, ale jeho případná reálnost je složitější, než je předložený teoretický výklad a empirický výzkum. V „úvodní“ části se autorka snaží vymezit tři základní pojmy, na kterých staví. V jisté míře akceptovatelné je vymezení vůdcovství, u pojmu gender je oprávněně zdůrazňována sociální role (ačkoli zarazí, že není citována „domácí“ autorka V. Bačová), ale vymezení poněkud složitého pojmu emociality podle The Penguin Dictionary of Psychology je v rigorózní práci nepřijatelné, nehledě k tomu, že je krajně zjednodušující a zcela se vymyká současnému výkladu emocí. Snaha uchopit vztah „vůdce – emocialita“ pak nutně ztroskotává, protože jeho podstata je v regulaci emocí (obecně ve vztahu k sociální situaci, specificky ve vztahu pozice vedoucího k podřízenému). V této souvislosti (a zřejmě v záměru autorky) pak postrádám jakoukoli zmínku o tom, že projevy emocí jsou řízeny sociálním očekáváním.

Je poněkud zvláštní a neobvyklé v jakékoli odborné práci psát Úvod čítající přibližně 30 stran, přičemž obsahově jde zjevně o snahu vytvořit východiska pro empirický výzkum. Tato „úvodní“ část trpí, kromě již zmíněných, dalšími četnými nedostatky. Na str. 18 je např. uvedena tabulka rysů maskulinity-femininity podle Chafetzové. Není uvedeno, jakým způsobem k tomu citovaná autorka dospěla (tudíž to působí značně spekulativním dojmem), jde zřejmě o americkou populaci a zdroj starý 35 let (pochybuji o jeho platnosti v současné americké společnosti, natož jeho využití pro slovenskou populaci). Na str. 23 je věta „...skúmať koncept emócií tak na kognitívnej ako aj na emocialnej úrovni“ (je to napůl tautologie). Nedůslednost je v citování literatury, namátkou vybírám Výrost (s. 10), Lukšík (s. 13), Bern (s. 15), Rodler, Kirchler, Holzl (s. 20) – nejsou uvedeni v seznamu literatury. Kromě toho je v nadměrné míře využíváno sekundárních citací. Výzkumný problém (kap. 1.8, mimochodem v textu se 2x objevuje označení kap. 1.8) je spíše zvykem řadit na začátek empirické části, stejně tak není zvykem začínat empirickou část popisem zkoumaného souboru. „Úvodní“ (teoretická) část tak fakticky má asi 25 stran.

Kritickým poznámkám se nelze vyhnout ani při posouzení formulace hypotéz v závěru „úvodní“ části. Z formulace zdůvodnění hypotézy č. 1 vyplývá, že maskulinita = sebedůvěra. Rovněž zdůvodnění hypotézy č. 2 je nejasné. Kromě formální chyby (H2 se dělí na H3.1 atd.) není vysvětleno, proč se vedoucí či nevedoucí více ovládají či neovládají. U hypotézy č. 4 vůbec nekoresponduje její znění s jejím zdůvodněním. U hypotézy č. 5 není jasné „vyšší míra

stability“ – čeho? Nevím, co je zkratka VO1, následovaná zkratkou H6.1 (zkratka VO1 je hypotézou č. 6?) A tak dál.

Empirická část (snad to lze takto chápat) označená, resp. začínající kap. Metody, začíná popisem zkoumaného souboru. Mimo jiné, nejsem si jist, že jde o kvótní výběr (kritérium výběru je příliš široce definované), není také zcela jasné, jak byli respondenti vybráni. Dále jsou popsány použité metody pro sběr dat. Data z výzkumu jsou, alespoň podle mého mínění, zpracována velmi přesně a pečlivě statisticky. Otázkou ovšem je, o čem výsledky statistického zpracování vypovídají. Hned výsledek testování první hypotézy vypovídá o rozdílu maskulinity u vedoucích a nevedoucích pracovníků. Znamená to (podle zdůvodnění první hypotézy), že u vedoucích se jako maskulinita projevuje (jenom) rozdíl v sebedůvěře? V zápětí se ale připomíná hypotéza H2 (a testuje), která chce ověřit vyšší sebedůvěru v projevování emocí u vedoucích pracovníků. Tab. 5 má patrně odpovědět na ověřování hypotéz H2, H3.1 až H3.4, H4 a H5, ovšem z uvedených výsledků není zřejmé, k čemu se vztahují. Podobné nejasnosti provázejí celou výsledkovou část.

Kapitola diskuse sama o sobě je napsána velmi kultivovaně, ale jakoby se vztahovala k jiné práci. Obsahuje mnoho akceptovatelných poznatků v souladu se současným stavem poznání, ale obtížně se hledá korespondence či jejich doložení empirickými výsledky autorčina výzkumu.

Závěr: Přes vážné až velmi vážné výhrady k předložené rigorózní práci ji doporučuji k rigoróznímu řízení, aby autorka měla možnost vyjádřit se k nim.

Praha, 5. 11. 2010

Ivan Slaměník